

МУЗИЧНІ МОТИВИ В РАННІЙ ТВОРЧОСТІ ПАВЛА ТИЧИНИ

Боришполець Д.

П. Г. Тичина – безсумнівно видатний український поет ХХ сторіччя. Однією з головних тем у творчості митця є тяжіння до музичного світобачення з пейзажними мотивами та мотивами кохання. Поет сприймав світ через наспіви музики, що й не складно розгледіти в ранній поетовій творчості. Наприклад, такі твори, як: «Ви знаєте, як липа шелестить», «Арфами, арфами...», «Не Зевс, не Пан...» і т.д..

П. Г. Тичина народився у 1891 році в селі Піски, що на Чернігівщині, в багатодітній сім'ї сільського дяка. Більшість читачів знають митця як талановитого поета, але музика лунала в його житті ще до початку кар'єри на теренах поезії. П. Тичина мав абсолютний слух, як і його брати та сестри. Батько радо розвивав музикальні здібності дітей, організовуючи «домашні хори» [1, с. 15]. Заради здобуття освіти, П. Тичина співав у церковних хорах, навчаючись у бурсі, а згодом і в семінарії [1, с. 16]. Там він покращив свої навички та навчився мистецтву диригування, керував багатьма семінарськими хорами [2]. П. Тичина мав хист до гри на музичних інструментах, у ранньому дитинстві опанував сопілку. За роки навчання в бурсі навчився гри на флейті, бандурі, гобої [3]. Утім, найулюбленішим інструментом митця був саме кларнет, що зіграє роль у майбутній поетичній творчості.

Першим твором, який було опубліковано, є вірш «Ви знаєте, як липа шелестить». Ліричний твір засвідчив про талант поета-символіста. Через весь текст вірша простягається один музичний мотив – музика природи. Ми можемо наче почути мелодію шелесту листя, яка переплітається з тихими звуками, завдяки алітерації букв (л, н, с, п, ц, х, ч, ш, т):

«Ви знаєте, як липа шелестить
У місячні весняні ночі? –
Кохана спить, кохана спить,
Піди збуди, цілуй їй очі.
Кохана спить...»

Ви чули ж бо: так липа шелестить.» [4, с. 278]

П. Тичина писав і друкувався в журналах уже сьомий рік та був відомим літератором, коли в 1918 році видав свою першу збірку віршів «Сонячні кларнети». Вона, пройнята музикою, ритмомелодикою, представила українській спільноті нового неповторного митця. Український літературний критик, доктор філологічних наук, Л. М. Новиченко коментує цей доробок так: «Книга «Сонячні кларнети» має велике значення в історії розвитку української літератури. [...] Блискуче поєднання найтоншої літературної техніки з усіма багатствами народно-поетичної стихії»[5, с. 22]. Сонячні кларнети символізують усесвітню лагоду, життєрадісність, філософію вітаїзму. До другого видання збірки ввійшло 44 поезії, написані у період 1914 – 1920 років. У віршах відчувається гострота, запальність почуттів автора.

Першим віршованим твором у збірці є «Не Зевс, не Пан...». Рядки доробка наповнені рухом музики, який пронизує космос і всі планети, що кружляють в ньому:

«Не Зевс, не Пан, не Голуб-Дух. –
Лиш Сонячні кларнети.
У танці я, ритмічний рух,
В безсмертнім — всі планети». [4, с. 37]

У поетових рядках світи біжать «музичною рікою», навколо – «дзвонні згуки». Всесвіт П. Тичини наповнений тоном, ритмом, цей світ просто живе музикою.

У збірці особливе місце посідає вірш «Арфами, арфами...». Ліричний твір наповнений урочистою мелодією весни, наснажений оптимізмом перед майбутніми випробуваннями та тривогами. Гімн весни, що закликає до молоді нації, щоб вона вдумливо подивилася в майбутнє й була готова як до злетів, так і до падінь:

«Думами, думами –
Наче море кораблями, переповнилась блакить
Ніжнотонними:
Буде бій
Вогневий!
Сміх буде, плач буде

Перламутровий...». [4, с. 40]

Перший рядок у стовпцях кожного разу звучить таким чином, немов рука музиканта ніжно торкається струн арфи: «Арфами, арфами», «Думами, думами», «Стану я, гляну я», «Любая, милая». [4, с. 40]

У наступних рядках музична хода пришвидшується: «золотими, голосними обізвалися гаї», «наче море кораблями, переповнилась блакить», «скрізь поточки як дзвіночки, жайворон як золотий», «чи засмучена ти ходиш, чи налита щастям вкрай». [4, с. 40].

«Арфами, арфами...», можливо, один з найкращих прикладів мистецтва, яке майстерно створював на папері П. Г. Тичина.

Пейзажний ліричний вірш «Квітчастий луг» описує дещо сумну музику осінньої природи:

«А в долині, мов акварелі, —
Примружились гаї, замислились оселі...
Ах, серце, пий!
Повітря – мой прив'ялий трунок.
Це рання осінь шле цілунок
Такий чудовий та сумний». [4, с. 50]

Вигуки, як-от в цьому вірші («Ах, серце, пий!») є невіддільною частиною особливого стилю письменника. П. Тичина нерідко використовує їх у своїй творчості. Наприклад: «О, панно Інно», «Ви знаєте, як липа шелестить», «Не знаю і сам я, за що так люблю...», «...Одесо повносонячна, смаглява!». Таким способом текст стає експресивнішим, емоційнішим, що притаманно поетовому стилю.

П. Г. Тичина все своє життя був закоханий у чарівні мотиви музики, умів вдало переносити її на поетичний простір.

-
1. Коляда І. А., Коляда Ю. І. Павло Тичина. Харків: Фоліо, 2015. 122 с.
 2. Донець Г. Павло Тичина – диригент. Українська літературна газета. 2017.23.03.//<https://litgazeta.com.ua/articles/pavlo-tychyna-dyrygent>
 3. Дацюк Л. К. Бандура в житті Павла Тичини. *Музей-квартира П. Г. Тичини*. 29 вересня 2021// <http://tychynamuseum.com.ua/daczyuk-l-k-bandura-v-zhytti-pavla-tychynu/>
 4. Тичина П. Г. Зібрання творів у дванадцяти томах: Художні твори. Т. 1: Поезії: 1906 – 1934. Київ: Наукова думка, 1983. 727 с.

5. Новиченко Л. Павло Тичина: Провідні ідеї творчості. Київ: Радянський письменник, 1941. 58 с. // <https://elib.nlu.org.ua/view.html?&id=7873>

«НЕЧИСТА КРОВ» СЕРГІЯ КАРЮКА

Осадчук Д.

Сергій Карюк – сучасний український письменник, автор дивовижних історичних та детективних романів. Народився він в Києві, вчився в інституті журналістики Київського університету імені Т. Шевченка. Працює випусковим редактором новин на телебаченні. [1]

В 2016 – 2019 роках вийшла його трилогія «Нечиста кров» («Нечиста кров», «Кременецький звір», «Остання босоркання»). Кожна книга є унікальною, дає читачеві можливість поринути в захоплюючий світ історії, який з'являється перед ним. В трилогії розповідається про неймовірні пригоди ліценціата Голоти по всій Україні та за її межами, які включають в себе розв'язання страшних таємниць. Автор використовує багато чудернацьких образів які перегукуються разом з реальними історичними постатями. Україна, яка постає перед нами, має реалістичний вигляд, оскільки події в творі відбуваються в 2-й половині XVIII століття. Письменник розповідає про життя на Правобережжі в добу сходження Речі Посполитої.

Сцени творів заворожують своєю детальністю. Автор часто дуже ретельно описує кожен сцену, дає читачеві можливість максимально перейнятися дійством. Після прочитання кожного з творів трилогії у читача складаються неймовірні враження: автор створив велику кількість різноманітних персонажів, які мають свій хист. Що головний персонаж, що другорядні постаті у романах завжди знають чим зацікавити читача. Постійні загадки, бійки, метушня, заговори, а особливо повороти сюжету, які ніхто з читачів не очікує, не дадуть книголюбам занудьгувати.